

Datum: 26.07.2026

Medij: N1

Emisija: Novi dan, N1

Autori: Redakcija

Teme: Elektroprivreda Srbije (EPS)

Naslov: Gost Milica Rilak

	Početak	Trajanje
Emisija	26.07.2026 08:00:00	240:00
Prilog	26.07.2026 09:25:00	21:16

17794

Građanski protesti; Ekonomija Srbije; Američka carinska politika

Dobro jutro još jednom, gledate "Novi dan". Jučerašnje masovno potpisivanje primedbi građana na plan širenja rudarskog kompleksa Čukarupek i Malka Golaja na istoku Srbije, kao i peticije protiv njegove izgradnje u Zaječaru, ali i u Beogradu, kao i druge teme sa naslovnih strana dnevnih novina, ovog prepodnevna komentariše novinarka i urednica biznisa na portalu "Nedeljnika", Milica Rilak. Milice, dobar dan i hvala vam što ste izdvojili vreme za N1.

Dobar dan, drago mi je da sam ovde. I evo da krenemo od potpisivanja i primedbi koje građani prikupljaju na plan širenja rudarskog kompleksa i na Zaječar. INOVA piše u svom nedeljnom izdanju o tome: kineska kompanija Zijin priprema da kopa rude, bakar i zlato i u okolini Zaječara.

Navode da žitelji Zaječara već tvrde da se protivzakonito šire kapaciteti. Ministarstvo, s druge strane, navodi da Kinezima do sada ništa nije odobreno. Koji je ekonomski interes Srbije da se Zijin širi na štetu ovih stanovnika, prirode, životne sredine, i da se pritom naplaćuje vrlo niska rudna renta? Pa, to sada, kada se postavi pitanje "na štetu odmah stanovnika", odmah se tu daje jedan ton koji zapravo nije ekonomski, nego je, da kažemo, šire društveni.

Ono što mi kao ekonomski novinari možemo da pratimo jeste na koji način se ova procedura sprovodi, na koji način se planira širenje tih kapaciteta, što rudnika, što drugih kapaciteta.

Meni je nešto drugo bilo interesantnije u ovaj prvi mah, znači kada je izašlo.

A kada se postavlja pitanje, ne znam, recimo, eksproprijacije ili raseljavanja, što je takođe postavljeno u okviru ove priče o Čukarupeku i Malka Golaji, mislim da je tu najvažnija ta bukvalno javna rasprava. Sad, ne ona formalna javna rasprava, ono kao, ne znam, u nekim kuloarima ili u nekim, da kažemo, specijalnim telima, nego zaista razgovor direktan sa stanovnicima tih krajeva.

Sa jedne strane, mi svi znamo da je to rudarski kraj, ceo taj deo Srbije. Da, ali recimo, građani Zaječara kažu: "Mi nismo Bor, grad koji je podignut u svrhu rudarenja." Pa dobro, ali nisu ni daleko, da kažem, jako su blizu. I zbog toga, kažem, ja apsolutno neću da stanem ni na jednu ni na drugu stranu. Ekonomske koristi mogu da se saberu sa jedne strane, ali se uvek postavlja pitanje koje su društvene koristi ili štete. I to je zapravo taj deo koji mora da se sprovede na terenu. E sada, kakoće to da sprovedu institucije, znači Ministarstvo, kompanija Zijin u krajnjem, pa i sami stanovnici? Možda neko želi, ne znam, da radi u tom nekom kapacitetu novom, da ostane u tom delu. Možda neko želi i smatra da je bolje, ne znam, u tom nekom delu razvijati turizam. Znači, to su stvari koje moraju da se reše sa ljudima koji tamo žive. Znači, ne mogu ja kao neko sa Novog Beograda, koji svakako neće, ako ništa, nemam tamo, ne znam, zemlju, dedovinu, znam da se često pominje, kao tamo je nekome dedovina i slično.

Nezahvalno je tražiti od nekoga ko zapravo neće osetiti nijednu posledicu toga da kaže: "E, pa sad, mislim da bi ovako ili onako." Znači, jedno su ekonomske koristi ili štete, a sasvim drugo su te društvene koristi ili štete. I društvene se moraju rešiti na terenu i odmah razjasniti ljudima šta se dešava i šta su zapravo konsekvence. Šta mogu da dobiju, šta mogu da izgube. Da, ali ima li lokalna samouprava, ako govorimo sada o njima, o lokalnu, kapaciteta da to izvede na transparentan način? Pa to ne mora da radi lokalna samouprava. To što se zapravo radi na svim nivoima države.

Znači, tu imamo vladine, u krajnjem Ministarstvo, pa imamo razna ministarstva, od Ministarstva zaštite životne sredine do Ministarstva rudarstva i energetike, Ministarstva građevine, odnosno ono je, pretpostavljam, zaduženo za taj deo konkretnih, kako kažem, katastarskih, zemljišnih knjiga i slično, gdeće to da ide i štaće da se radi. Znači, od tih nivoa do nivoa opštine koja, pretpostavljam, kao zainteresovana posmatra i može da učestvuje u tome. Dakle, sve mora da se uradi.

A da ne zaboravimo da bi trebalo angažovati i, da kažemo, naučne kapacitete.

Znači, imamo fakultete i stručnjake koji se bave i rudarstvom i zaštitom životne sredine i socijalnim, u krajnjem, aspektom svega toga. I sve to mora, kada se ovako veliki projekti sprovode, sve to mora biti uključeno tako da zapravo se izvuče najveća, ne samo ekonomska, nego i društvena korist.

A kolike su, šta nam je pokazalo dosadašnje poslovanje Zijina u Boru, o tome kako bi moglo da izgleda ovaj novi projekat? Koliko su transparentni podaci o njihovom poslovanju?

Pa, pravo da vam kažem, oni podaci koje ja pratim, oni jesu transparentni.

Oni se objavljuju, finansijski izveštaji se objavljuju. Oni objavljuju i na kineskoj berzi gde su listirani. Dakle, sa te neke strane, ti biznis podaci jesu dostupni.

Ali opet, kažem, uvek kada je ta industrija u pitanju, uvek postoji taj deo ljudi koji žive tamo i koji su jedini koji mogu da kažu da li je manje zagađeno ili nije, da li je vazduh kvalitetniji ili nije, da li je neki kapacitet izgrađen gde je trebalo ili gde je logično ili nije, i slično.

Datum: 26.07.2026

Medij: N1

Emisija: Novi dan, N1

Autori: Redakcija

Teme: Elektroprivreda Srbije (EPS)

	Početak	Trajanje
Emisija	26.07.2026 08:00:00	240:00
Prilog	26.07.2026 09:25:00	21:16

Naslov: Gost Milica Rilak

Da. Pratićemo, naravno, tu važnu priču. A sada bih prešla na drugu temu: velika pobjeda Vučićeve diplomatske inicijative. Tako su režimski mediji preneli vest koju nam je saopštio Vučić, da od pre dva dana su carine Sjedinjenih Država 0% iznose.

To je predsjednik saopštio, ali je nekako propustio da kaže da je zapravo Vrhovni sud Sjedinjenih Američkih Država još u februaru doneo odluku da su te carine od 35% nelegalne i stavio ih van snage, da su odmah zatim uvedene tarife svima od 10% koje su važile 150 dana. I zapravo, ako sam ja to dobro razumela, te tarife prestale su da važe pre dva dana, a zatim su ponovo uvedene na osnovu nekakvih drugih zakona, tarife na osnovu drugačijih kriterijuma za 60 država koje je pomenio i predsjednik, a među kojima nije Srbija jer te kriterijume ne zadovoljava. Dakle, kako možemo da razumemo tu vest kao veliku diplomatsku pobjedu ili kao nešto što se dogodilo, kako kaže deo opozicije, bez nekakvog učesća Srbije, zapravo? Meni se čini da verovatno ima i jednog i drugog.

I kao sve te informacije o američkim carinama i celoj toj carinskoj politici američke administracije, onako, obično se dešava tako da bude odjednom bam, neka strašna informacija, tipa ono kada smo mi smo krenuli od 37% te recipročne carine, pa je onda malo spuštena na tih 35%. Pa, naravno, Srbija nije bila jedina.

Njima su bile obuhvaćene gotovo sve, kako da kažem, zemlje sveta koje su imale iole ikakvu trgovinu sa Sjedinjenim Državama. Pa, sećate se onda kako je bilo, pa je onda Tramp Kini pretio, ne znam, carinama od, sada verovatno i ne parafriziram, ali tipa od 300%, pa je onda...

Znači, cela ta carinska politika je jako teška da se prati i nije ni čudo da postoji.

Znači, internet je pun, što naravno zvaničnih, što nezvaničnih, tih tarif trejera, znači sajtova koji služe samo da vi, ako vas to zanima, da ukucate svoju zemlju i da vidite gde uopšte stojite na toj američkoj mapi carina. E, samo da razjasnim za našu zemlju: ako imate takvu dilemu, nemojte da lutate po internetu, imate Privrednu komoru Srbije. Tako da, da to odmah razjasnimo.

E sad, što se tiče ovih carina od 35%, odnosno to je takozvana recipročna carina, i to je ono što je Vrhovni sud američki rekao: da nisu na pravilan način, u stvari, uvedene te recipročne carine, da administracija nije mogla da se poziva na taj neki zakon iz 70-ih na koji se pozvala.

I ona je jednostavno, Vrhovni sud je jednostavno zaključio da to ne može tako da postoji.

Je li znamo kada su prestale te carine? Ja nisam pravnik, pa ja ne mogu da sada kažem i to je bio trenutak kada su carine prestale da postoje. Ja mislim da nije, svakako.

I mislim da je i prva reakcija administracije Trampove bila: "Dobro, otprilike, pustili su." Meni se čini da su oni pustili da istekne taj rok za carine, a sećate se, i one su bile vremenski, onako, u nekom određenom vremenskom periodu kao nametane, ajde da iskoristim taj izraz. Prva reakcija administracije na tu presudu Vrhovnog suda je bila: "Dobro, mićemo naći drugi pravni način da nastavimo sa tom svojom politikom carina." Ali oni koriste politiku carina jednostavno da postignu određene, da kažemo, ekonomske ciljeve koje su sami sebi postavili. Da, otprilike, sećate se šta je Tramp govorio, da smanje, otprilike, tu izloženost Sjedinjenih Država i njihovih kompanija u uvozu i slično.

Dakle, da, pominjalo se ranije ona reindustrijalizacija, odnosno da proizvodnja, to je bilo jedno od objašnjenja administracije, da je proizvodnja na tako niskim granama u Sjedinjenim Državama, baš zato što se mnogo uvozi iz drugih zemalja koje, eto, koriste, otprilike, bolećivost. Da, ali predsjednik kaže da je sada 0% carina, ali daće u nekom narednom periodu, možda i do šest meseci, one porasti na 10% do 12%.

Pa, iskreno rečeno, ja nisam uspela da vidim, i to je samo sada moja odgovornost, znači ja nisam uspela da pronađem neki dokument američke administracije ili, recimo, objašnjenje Privredne komore Srbije štaće se tačno dešavati i na koji način je ovo sada pitanje između carina naše dve zemlje rešeno.

Ali ja ne sumnjam daće se to pojaviti, ako ne danas, kasnije u toku dana, onda ovih dana.

Ono što sada to znači, da, zašto nismo među ovih 60 država koje su dobile dodatne carine.

E sad, to nema nikakve veze sa ovim recipročnim carinama. Recipročne carine su uvođene državama, i ja se nadam da se sećam, podsetiću u jednoj rečenici, recipročne carine su uvođene državama koje su bile u trgovinskom plusu sa Amerikom, u suficitu. I ako se isto tako sećate, ispostavilo se da postoji jedna razlika u beleženju bukvalno trgovinskih tokova, jer naša zemlja je zapravo, po našim podacima, u deficitu. Nije ni trebalo, mi smo smatrali da ne treba, nije ni trebalo da dobijemo te recipročne carine, a ispostavilo se da smo ih dobili zato što je američki način vođenja te trgovinske statistike pokazao da smo mi u suficitu.

Što je bilo, onako, samo jedna od zabavnih priča, kako da kažem, pre godinu dana kada su te carine uvedene. A ova poslednja grupa carina, ovih 10%, odnosno 12,5%, za taj, ajde, nazovimo ih prinudni rad, znači, one su dodate državama koje su potpadale pod istragu američkih organa o tome da u njihov

Datum: 26.07.2026

Medij: N1

Emisija: Novi dan, N1

Autori: Redakcija

Teme: Elektroprivreda Srbije (EPS)

	Početak	Trajanje
Emisija	26.07.2026 08:00:00	240:00
Prilog	26.07.2026 09:25:00	21:16

Naslov: Gost Milica Rilak

pravni sistem nisu uneta odgovarajuća pravila o zaštiti od tog prinudnog rada.

I na osnovu toga Amerika uvodi sada te dodatne carine kako bi zaštitila svoje tržište od uvoza proizvoda koji su, zahvaljujući tom prinudnom radu i još nekim, da kažem, ima neka četiri kriterijuma, da bi zaštitila svoje tržište od tih proizvoda koji su konkurentni samim tim što su, pretpostavlja se sada, proizvedeni uz upotrebu prinudnog rada i nekih sličnih nedozvoljenih, zapravo, sredstava.

E sad, naravno, ono što je bizarno je što je na toj listi, ne znam, Evropska unija, Velika Britanija, velike, ne sećam se da li je Meksiko više, znam da je Brazil, znači, žene...

Radi se o zemljama koje zaista nisu inače prepoznate. Mislim, Evropska unija zaista nije prepoznata kao prostor gde se dešava prinudni rad, što ne znači da nekih slučajeva nema.

I eto, sada da prepustimo američkoj i administraciji Evropske unije da reše to pitanje.

Da. Ono što je isto interesantno bilo iz tog izlaganja predsednika Aleksandra Vučića, on je rekao da je Kancelarija za kontrolu strane imovine američkog Ministarstva finansija produžila licencu za pregovore Lukoilu do 22. avgusta. I to, kaže predsednik, jeste nešto što njemu daje optimizam da bi čitav posao oko prodaje ruskog udela u NIS-u mogao da se reši, on kaže, u narednih mesec dana. Pa, nama taj rok ističe kada beše? 31.

jula. 31. jula, tako je.

Mislim, ističe licenca za NIS i za... Da, da, da, mi imamo dve licence. Za poslovanje i za pregovaranje.

Dakle, što se tiče obe te licence, evo, upravo, znači, bazirajući se sada na toj odluci za Lukoil, mislim da se može biti optimista, kao i predsednik, i reći daće verovatno onda biti i produžena licenca i za poslovanje i za pregovore. E sada, moguće da onog trenutka, ja se zaista pitam i volela bih da mogu nešto konkretnije da kažem, ali meni bi, recimo, trenutak kada Lukoil, kako god da se završi ta transakcija, toće zapravo biti dobra indikacija kako bi moglo da se završi i posao oko NIS-a, odnosno pregovori MOL-a i ruskih vlasnika oko NIS-a. Da. Isplata 6.000 dinara iz akcionarskog fonda za sve punoletne građane počinje 22. septembra.

Vi pišete: kada se podaci uporede sa nekim računima, dolazi se do zaključka da ukupna potrebna sredstva prevazilaze celokupnu vrednost fonda. Pa, to je na osnovu finansijskih izveštaja iz 2025.

akcionarskog fonda i onoga što je predsednik Vučić rekao o tome kakoće zapravo isplata biti organizovana.

On je rekao daće biti nešto više od 7,6 miliona pojedinačnih isplata i daće one, u stvari, iznositi po 6.000 dinara. Kada se pomnoži, ja sam zaista najobičniju operaciju množenja uradila, znači tih 7,6 i nešto miliona isplata pomnožila sa 6.000 dinara i dobila sam oko 46 milijardi dinara. Znači, naša procena je daće toliko novca trebati, mislim, procena, tolikoće novca trebati po tome kako je predsednik Vučić rekao. A u poslednjim knjigama akcionarskog fonda, znači, to je sve zajedno novac koji je njihova neraspoređena dobit, koji se nalazi na računima akcionarskog fonda i procenjena vrednost kapitala koji se nalazi u fondu je negde oko 37 milijardi dinara. Znači, postoji ta jedna razlika i moguće daće to morati da se dopuni novcem od negde drugde. Sad, ustručavam se da kažem budžeta, zato što je cela priča bila da neće biti novca iz budžeta, ali ajde, videćemo. Da čekamo izmene zakona i čekamo više detalja oko toga kakoće ta cela operacija da se izvede i ondaćemo videti odakleće doći novac.

Mislim, to je nekih 85 miliona evra, to je u isto vreme i mnogo i nije mnogo s obzirom na to kakvim ciframa baratamo kada pričamo o ovim eko merama, paketu ekonomskih mera za pomoć i podršku.

Da, nikako, čini mi se, u javnosti da se odlučujemo kakoćemo da ga zovemo. Mi ga zovemo paket mera ili novi paket mera na našem portalu. Dakle, taj čitav paket vredi negde oko 600 miliona evra, tako da pretpostavljam da relativno lako mogu da se nabavi taj nedostajući novac, pogotovo što i država ima novca u svojim depozitima isto kod poslovnih banaka. Mislim, država u principu ima novca na raspolaganju, samo je pitanje zaštoće da ga upotrebi i kakoće da ga upotrebi.

Recite mi, da li je u bilo kojoj verziji događaja akcionarski fond mogao da bude veći i da građani dobiju više svog novca? To je zapravo novac građana Srbije. Pa da, u paralelnoj stvarnosti.

Šta je država trebalo da uradi da bi taj novac bio zapravo... Pa, ali to sada moramo da se vratimo 20 godina unazad i da krenemo od toga kako se ovde razvijalo, čak ne sami počeci akcionarstva, nego to akcionarstvo koje se dešavalo posle 2000. na ovamo, kada jedno vreme je, recimo, Beogradska berza bila onako vrlo živahna, akcije su dosta vredele, čak i akcije medija su imale onako poprilično visoku vrednost, makar pri emitovanju. U svakom slučaju, da je razvoj akcionarstva išao kako treba, da je to tržište zaista zaživelo, da je zaštita malih akcionara bila bolja, da je država i te institucije koje su zadužene za berzu i za čitav taj segment, da su one radile ozbiljno i sistematski, ja sam sigurna da bi, ako ništa, akcije ovih kompanija koje se nalaze sada u akcionarskom fondu, da bi one verovatno vredele više. Sad, niko ne može da vam kaže koliko više, to da to neko zna, ne bi postojala berza. A sa druge

Datum: 26.07.2026

Medij: N1

Emisija: Novi dan, N1

Autori: Redakcija

Teme: Elektroprivreda Srbije (EPS)

	Početak	Trajanje
Emisija	26.07.2026 08:00:00	240:00
Prilog	26.07.2026 09:25:00	21:16

Naslov: Gost Milica Rilak

strane, ono što je tada bilo obećano u onom čuvenom obećanju od 1.000 evra za akcije bivšeg ministra Mladena Dinkića, on je tu, znači, osim ovih akcija, tih nekih, da kažemo, manje poznatih firmi, on je tada govorio da je računao da će građani dobiti i akcije velikih državnih preduzeća. Recimo, EPS je poslednje preduzeće koje je tada pominjano, a čije akcije zapravo nikada nisu podeljene. I naravno, u međuvremenu, u ovih narednih 20 godina je stalno bila diskusija da li uopšte treba deliti akcije EPS-a. Ista diskusija je vođena oko Telekomu, pa smo na kraju dobili akcije Telekomu, ali kojima ne možemo da raspolažemo.

Dobili smo na kraju akcije Aerodroma, ali isto, praktično, mislim, što se Aerodroma tiče, mi smo dobili naknadu od koncesije koja je sklopljena sa Vansijem. Tako da, na neki način se ta naknada pojavila slično kao sada, evo, ova naknada oko akcionarskog fonda. Tako da, ono što je meni tu najinteresantnije kod akcionarskog fonda i cele ove podele je da se zapravo taj novac neće deliti po akciji, nego će se deliti po osobi. Dobiće, znači, tih 6.000 svi punoletni građani.

Zato mora da se menja zakon. Po starom zakonu, pravo su imali samo oni koji su bili punoletni do decembra 2007. godine. Znači, širi se taj broj, da kažemo, korisnika. I u tome, ja mislim, je razlika između onoga što se trenutno nalazi u akcionarskom fondu i onoga što mora da bude podeljeno. Znači, da bi se ti novi punoletni ubacili, država mora da nađe dodatni novac. Da.

Hvala vam puno, Milice, na ovom razgovoru. Milica Rilak, novinarka, urednica biznisa na portalu Nedeljnika, bila je gošća ovog jutra televizije N1. A šta piše Forbes Srbija?

Da li je moguć povratak normalnom životu nakon infarkta? Pitanje je koje postavljaju oni koji su ga doživeli. Šta bi pacijenti o tome trebalo da znaju, a niko im nije rekao?

Istražuje danas Forbes Srbija. Forbes je proveravao i da li je Mohamed Alabar ipak ispunio obećanje o kupovini stana u Beogradu na vodi i da li je i dalje vlasnik nekretnina u glavnom gradu.

Saznajte i zašto je Svetsko prvenstvo u fudbalu bilo pravi primer mašine za pravljenje novca.

Ostanite sa nama. Uskoro ćemo govoriti i o tragediji u Ralji.

Porodica stradalog Nenada Markovića posle sedam dana od pogibije traži odgovor na pitanje da li su za njegovu smrt krivi pripadnici policije.

